

A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

Javítási-értékelési útmutató

POROZUMENIE TEXTU

Predpokladané, očakávané, možné riešenia:
(Všetky iné, prijateľné riešenia treba hodnotiť a bodovať.)

1.

prvý odsek: *Zalúbenci zobrali vlastný osud do svojich rúk.*

druhý odsek: *Vonkajší opis Urbana a Kristíny.*

tretí odsek: *Víťazstvo ich úprimnej lásky nad nepriaznivými okolnosťami.*

štvrtý odsek: *Uzavretie manželstva.*

piaty odsek: *Definitívne odmietnutie tradičného myslenia.*

Za každú vetu sformulovanú vlastnými slovami a vystihujúcu podstatnú myšlienku daného odseku sa dáva 1 bod. Spolu 5 bodov.

2.

hierarchické vzťahy v rodine; ponižujúce postavenie mladých; majetok rozhoduje vo všetkom; manželstvo bez lásky; rodičovská svojvôľa; skostnatené zákony; spoločenské konvencie a podobne.

Za každý správny dôvod sa dáva 0,5 boda. Spolu 2,5 boda.

3.

Druh (pomenovanie) básnického obrazu	Príklad z textu
prirovnanie	<i>Obaja vrastajú do vlčindolskej prsti ako viničné pníky.</i>
metafora	<i>Urban je prútom s listami podoby srdc. list/srdce Urban a Kristína sú viničné pníky.</i>
metafora	<i>Kristína je hroznom upnutým do úrody. Reľazami rúk priputnáva sa k nemu. Priväzuje ich robota na kolík ľúbosti. Zrúcali múr – zákonitosti/povrazy.</i>
(zosobňovanie), personifikácia	<i>(Robota ich priväzuje) na kolík ľúbosti.</i>

Za správnú odpoveď možno prijať predovšetkým básnické obrazy uvádzané v riešení. Za správne určenie básnického obrazu a za priradenie k nemu vhodného príkladu sa dáva 1 bod. Spolu 4 body.

(Všetky iné, prijateľné riešenia treba hodnotiť a bodovať.)

4. Uved'te troch slovenských autorov a ich diela, v ktorých prekážkou naplnenia lásky sú spoločenské konvencie.

a) meno autora a názov diela: *A. Sládkovič: Marína*

b) meno autora a názov diela: *P. O. Hviezdoslav: Priadka*

c) meno autora a názov diela: *J. Jesenský: Demokrati*

(*M. Kukučín: Dom v stráni; M. Figuli: Tri gaštanové kone* a podobne)

Za každé správne riešenie sa dáva 1 bod. Spolu 3 body.

5. Aký máte postoj k dnešným medzigeneračným konfliktom? Opierajte sa o vlastné skúsenosti a sformulujte svoj názor stručne a výstižne v súvislom texte (5 viet).

Individuálne riešenie

Za každú vetu, ktorá je obsahovo výstižná, sa dáva 1 bod. Spolu 5 bodov.

6. Podčiarknite slovo, ktoré je synonymom hrubo vytlačených slov.

zladený – a) súladný b) asymetrický c) odpudzujúci

zlostný – a) rozvážny b) nahnevaný c) zlomyseľný

prebijať sa – a) prebojovať sa b) prebrať sa c) preháňať sa

Za každé správne riešenie sa dáva 0,5 boda. Spolu 1,5 boda.

7. Vyjadrite inými slovami:

bráva si ho do náručia – *objíma ho*

rozsýpa odhodlanie – *je bojovný, odvážny, smelý*

telo trčí mu zo šiat – *má úzke šaty*

troška nohatá – *pomerne vysoká, má dlhé nohy*

tvár oblievaná mliekom – *biela tvár*

Za každé správne riešenie sa dáva 0,5 boda. Spolu 2,5 boda.

8. Namiesto podčiarknutého výrazu použite slovo v opačnom význame:

a) Urban má riedke vlasy: *husté vlasy, bohaté vlasy*

b) Mať rád niekoho: *nenávidieť niekoho, nemať rád niekoho, nemať v láske niekoho*

c) Kristína je priútla v páse: *hrubá v páse, má hrubý driek*

Za každé správne riešenie sa dáva 0,5 boda. Spolu 1,5 boda.

9. Nahrad'te podčiarknuté expresívne výrazy slovami bez štylistického zafarbenia tak, aby ste zachovali ich vecný význam.

a) Lenže na také plesniviny, ako je „mať rád“, u Habdžovcov sa pľulo.
Lenže na taký prežitok, ako je „mať rád“, u Habdžovcov sa nebral ohľad.

b) Zistilo sa, že Kristína nie je takým všiváčaťom, ako sa pôvodne myslelo.
Zistilo sa, že Kristína nie je takým bedárom, ako sa pôvodne myslelo.

Za každé obsahovo správne riešenie sa dáva 1 bod. Spolu 3 body.

10. Preložte nasledujúcu vetu do maďarského jazyka:

Urban je prítom s listami podoby srdca a Kristína hroznom upnutým do úrody.

Urbán olyan szőlővessző, melynek szív alakú levelei vannak, Krisztina pedig termőre forduló szőlő.

Za obsahovo správny preklad vety sa dávajú 2 body.

TVORBA TEXTU

Ideál ženy v slovenskej obrodeneckej poézii

Možné, predpokladané, očakávané obsahové prvky:

Každá doba má svoj ideál ženy. To, aké vlastnosti ženy sa dostávajú do hodnotového rebríčka daného obdobia, závisí od rôznych faktorov, ako je spoločenské zriadenie, filozofia, spôsob myslenia, tradície, vzdelanosť, životný štýl, sociálny status, otázka rodovosti a podobne.

V slovenskej spoločnosti bolo rozhodujúcou okolnosťou jej menšinové postavenie v historickom Uhorsku, čo sa, prirodzene, odzrkadľovalo aj v literatúre. Autori za svoju najdôležitejšiu úlohu pokladali boj za národné práva. Vzhľadom na túto situáciu je v slovenskej literatúre daného obdobia pomerne málo ľúbostných básní.

V tomto období bolo postavenie ženy dcéry, ženy milenky a ženy manželky silne ovplyvnené spoločenskými konvenciami. Mína a Marína boli poslušnými dcérami a podľa vtedajšieho zvyku sa podrobili rodičovskej vôli. Nemohli samostatne rozhodovať o vlastnom osude. Kollár v Míne vidí stelesnenie svojráznych vlastností Slovaniek. Vytvoril z nej symbol Slovanky. Dilemu medzi povinnosťou voči vlasti a osobným šťastím riešil v prospech vlasti. Štúr sa v básni Rozžehnaní podobným spôsobom zrieka lásky k Márii, aby sa celou silou mohol venovať národnému hnutiu. Sládkovič na rovnakej úrovni vníma a prežíva lásku k žene a lásku k vlasti. Uňho sa tieto dva city vzájomne prelínajú a dopĺňajú. V postave Eleny (Detvan) vytvára ideál Slovenky z ľudu. Do tejto tematiky zapadá aj balada Janka Kráľa Kvet a určité časti Bottovej Smrti Jánošíkovej. Básnici týchto diel idealizovali ženu, ktorú vnímali skôr ako nadpozemskú bytosť, než ženu z mäsa a krvi. Typická umelecká forma tohto obdobia je lyricko-epické dielo, lyrická báseň, sonet s bohatým arzenálom básnických prostriedkov.

2. Napíšte blogový záznam na tému: Voľby do národnostných (slovenských) samospráv 2014

Individuálne riešenie